
In het spoor van verschijnselen

een kijkje achter de schermen van het ambacht

TEKST: SASKIA BULTMAN-BEELE EN CHRIS TILS BEELD: PHOTOCOLORS

In elke ontmoeting speelt een rijk landschap van innerlijke bewegingen. Wie bij Phoenix wordt opgeleid, krijgt in de groep interventies voorgespiegeld én ervaart aan den lijve hoe deze interventies diep kunnen raken. Het lijkt ook altijd een beetje magie. Hoe komen de trainers bij Phoenix eigenlijk tot hun interventies? Wat doen ze met hun lichamelijke reacties? Hoe houden ze hun eigen bril schoon? Zodat ze kunnen kijken met open ogen, ook wanneer een oud patroon zich toont of het lijf in een reflex schiet.

We nemen je mee voor een kijkje achter de schermen van het ambacht in het veld van ontmoeting: een plek waar de ander iets in je wakker maakt, waar je je eigen geschiedenis meeneemt en waar je tegelijkertijd professioneel aanwezig blijft. De verhalen van deze zes trainers – allemaal geven ze les aan onze vervolgopleidingen – laten zien hoe dit er in de praktijk uit kan zien. Het zijn momenten waarop ze zich laten raken en tegelijkertijd bewust aanwezig blijven. Momenten waarop het lijf spreekt en de professional zich afvraagt: dient het de ander als ik hierop inga? De beschreven praktijksituaties tonen de kwetsbaarheid én de kracht van trainers die hun eigen binnenwereld kennen en daardoor met meer ruimte en precisie kunnen afstemmen op die van een ander. Stuk voor stuk uitnodigingen om bij jezelf te onderzoeken: hoe werk ik op de ontmoetingslaag?

ALEX LAGAS
MANNENKRACHT

Hij zit in de kring met mannen. Drie dagen lang heeft hij gezweven. Zijn lange, tengere lijf lijkt naar de hemel te reiken. Hij wil iets delen, maar krijgt het niet op aarde. Dan vertelt hij over zijn broer, die stierf toen hij klein was. Pas nu zie ik hoe bleek zijn huid is, hoe lang zijn nek. Hij buigt zijn hoofd, en ik zie de jongen die zich ooit moest overgeven aan iets dat groter was dan hijzelf.

Ik voel hoe mijn aandacht zich verfijnt. De stilte tussen ons vult zich met iets ouds, iets dat wil verschijnen. Hij zoekt als een schaduw in de nacht en dat raakt me — ik heb net mijn broer verloren. Terwijl hij spreekt, wordt de ruimte om hem heen lichter. Zijn stem klinkt als van ver. Ik merk hoe ook ik daar nog ben, bij de dood.

DIECKE DE WIT ESTER HET MEISJE EN HAAR VERSCIJNSELENTAAL

BAM! Haar stem als beton. Een aanklacht aan haar baas, verhuld in een vraag. Vurige ogen, kin omhoog, haar blik strak op mij. De ruimte vult zich met onheilspellende stilte.

Mijn lijf reageert direct: alert als een leeuw, borst vooruit, adem oppervlakkig. De strijd om de macht is geopend en iets in mij geniet ervan. Kom maar op. Een vertrouwd gevoel. Ik glimlach en zeg: wij zouden goed samen de barricade op kunnen tegen stomme bazen. De groep ademt weer, en ik ook.

Met zachte stem beschrijf ik de verschijnselen die oplichten in onze ontmoeting. Ik reis langs mijn strijdtoneel van vroeger: het meisje dat zich groot maakte om haar wanhoop en onmacht niet te voelen. Haar eigenlijke behoefte: omhulling. Liever vuur dan lege handen.

Ik leg mijn open handen op mijn schoot. 'Waar stond jij als meisje met lege handen?' vraag ik. Ze slikt, iets in haar ogen smelt. Haar handen nog in knuistjes. 'Wat had dat meisje nodig gehad?'

Diecke kom je tegen bij de Maskermaker.

In mij beweegt de wens om iets te zeggen, iets betekenisvols. Maar ik weet het niet. In dat niet-weten sluit ik mijn ogen. Ik voel mijn vader en mijn oudste broer achter mij staan.

Als ik weer opkijk, hoor ik mijn stem zeggen: 'Wat zal je geschrokken zijn.'

De dam in hem breekt. Tranen komen — verhalen over verlies, over wat ooit bevroor en nu weer stroomt. Ik zie de kleine jongen in zijn eenzaamheid. Ik ga bij zijn voeten zitten en zeg: 'Ga maar even naar hem toe. En wees welkom terug. Jij hoort hier, en hij hoort daar.'

Soms verschijnt betekenis niet via woorden, maar via een blik, een adem, een trilling in het veld tussen ons. In zulke momenten spreken de verschijnselen — en kunnen ze de levensstroom weer op gang brengen.

Een systemisch werker werd ooit gevraagd naar het wetende veld. Hij zei: 'Ik weet niet hoe het werkt, maar ik zie dat het werkt.'

Waarom komt dit nu bij mij op? Ik zou het niet weten.

Alex geeft Meesterschap in individuele begeleiding, de Opleiding Transactionele Analyse en Symbiose en autonomie.

PIETER BERGER DEELNEMEN IN PLAATS VAN OBSERVEREN

In mijn eerste beweging in de ontmoeting met mijn cursist zet ik van binnen een stap terug. Zeker wanneer er emotie op mij afkomt, maak ik die beweging al voordat ik me ervan bewust ben. Ik deins terug vanuit de overtuiging dat ik het moet oplossen, moet fixen. Zo word ik weer die jongen die leerde dat eigen ruimte niet vanzelfsprekend is, maar betrouwbaarheid wel. De verschijnselen die ik dan bij mezelf waarneem: onrust, een hoge ademhaling en een gejaagde hartslag.

Pieter geeft de opleiding Systemisch Werken.

Door me bewust te worden van die beweging, kan ik als begeleider werken met wat zich onmiddellijk in de ontmoeting aandient. Dat vraagt van mij om telkens opnieuw stil te staan bij hoe gebonden ik ben met mijn velden van relaties.

Met mijn adem en mijn voeten stevig op de grond, nodig ik mezelf uit om terug te keren naar mijn plek in het hier en nu. Vanuit het besef dat ik met lege handen sta, kan ik brengen wat ik heb geleerd: mijn eigen ruimte innemen en begrenzen waar ik geen invloed op heb.

Het lukte haar niet het welkom aan te nemen in de eerste dagen van de nieuwe groep. Ze snapte niet wat er aan de hand was. Ik kende haar nog van een eerdere opleiding. Ogenscheinlijk uit het niets kwam het binnen en zei ik: 'Je moet je Jodenster nog afdoen.' Nog meer verwarring en mist bij haar. In de ontmoeting die volgde nam ze aan hoe haar Joodse familiegeschiedenis speelde rond het instappen in een nieuwe groep, de klus om tevoorschijn te komen met waar ze verborgen was. Het hielp haar in te stappen en als deelnemer de opleiding te volgen.

Voor mij, een interventie die me 'toeviel'. Door me toe te vertrouwen aan het veld dat ontstaat tussen mij en de cursist en natuurlijk doordat ik sta op geïntegreerde grond, waar ik zoveel leerde rond mijn eigen struggle met welkom aan-

nemen. In de kring van mensen ontmoeten wij elkaar, en via de verbinding opent zich ook een bron die dieper reikt dan de rijke wereld van concepten en methoden waar we mee werken. De cirkel van mensen is een archetypisch gegeven dat ook de oneindige herinneringen die in ons menszijn besloten liggen oproept.

Het is de kunst om ruimte te maken: een ruimte waarin we verbonden raken met dat wat ons menszijn draagt. In de ontmoeting met de groep als begeleider in de grotere ruimte aanwezig zijn, opent de toegang tot het Zelf, zoals Jung dat zou noemen. De ontmoeting met de groep wordt dan een plaats waar de interventies zich aandienen, via de verschijnselen die ons aanspreken. Het is de plek waar het mysterie zich ontvouwt en waar wonderschone helende interventies ons toevallen.

JARON REISMAN DE KRING, DE ONTMOETING, SAMENZIJN – EEN BRON VOORBIJ DE WOORDEN

Jaron kom je tegen bij Systemisch Werken en de Maskermaker.

MIRJAM DIRKX

EEN ROUTE DIE RECHT DOET

Hij zit voor me, verslagen, gebroken. Alsof hij in duizend stukjes uit elkaar kan vallen... hij gaat door voor de kinderen, voor de nog levenden. Hij moet wel. Het verbeterde schuldgevoel steekt elke keer de kop op. 'Had ik maar doorgevraagd, die keer dat ze me iets duidelijk leek te willen maken...' Het is hartverscheurend hem zo te zien.

Mijn eerste neiging is om zijn schuldgevoel te bagatelliseren. Hoe kan ik hier naast hem blijven staan, zonder te willen redden? Ik adem in, zoek vanbinnen naar waar ik mijn redders-onmacht moet thuisbrengen. Al snel komen de beelden, de verkozen dood was ook in mijn geschiedenis een thema. Ik herinner me de paniek vanbinnen, en hoeveel tijd en toevertrouwen aan iets groters ik toen nodig had.

Als ik weer naar hem kijk, is het anders. Meer grens. Ik zie een man die moet rondkomen met zijn schuldgevoelens én met de dood. Ik stippel de lange route voor hem uit. Een route, die recht doet aan zijn vaderliefde.

Mirjam geeft de opleidingen [Op de rand van het licht](#); [werken met rouw en ritueel](#); [Meesterschap in individuele begeleiding](#); [Systemisch Werken](#) en de [masterclass Het Kunstlab](#).

Ze is aan het oefenen met een opstelling, samen met een groepje cursisten. Ze oogt altijd vriendelijk, nu ook. Als ik door de vriendelijkheid heen kijk, zie ik dat haar onderkaak een beetje vooruitsteekt, net als bij een beest dat klaar is om aan te vallen. Ze buigt een beetje voorover.

Mijn eerste beweging is terugdeinzen. Ik word me gewaar van de reactie in mijn lijf. Mijn keel knijpt dicht. Vaak schrik ik eerst even van woede, omdat er in mijn geschiedenis zo ontzettend veel woede zat. En ik dan als kind zo ontzettend bang was, omdat ik niet wist wat er ging gebeuren.

Als ik dooradem, komt de professionele vraag die ik mezelf stel. Dient het haar als ik nu ga werken met woede? Ik ga ervoor. 'Wat heb jij met woede?' Het oefengroepje had zelf het verschijnsel van de woede ook al thuisgebracht, mooi!

Ik vertel dat ik zo bang kon worden ooit, als de woede door ons huis raasde. Ik kan voelen dat mijn verhaal raakt. En dan de vraag: 'Waar ben jij ooit zo bang voor geweest?'

Je komt Chris tegen bij de [Trainersopleiding](#) en [Systemisch Werken](#).

CHRIS TILS

GEWAAR ZIJN VOORBIJ HET BEEST